

सुनवल नगरपालिकाका उप-प्रमुख श्री दधिराम अर्यालद्वारा सुनवल नगरपालिकाको पाँचौ नगर सभाको बैठकमा प्रस्तुत आगामी आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को बजेट वक्तव्य

**अध्यक्ष महोदय एवम् नगर प्रमुख ज्यू,
एवं सम्पूर्ण नगरसभा सदस्यज्यूहरु,**

यस नगरको ऐतिहासिक पहिलो नगर सभा पश्चात् नगरपालिकाले विकासको गति निरन्तर रूपमा अगाडि बढे संगै नगरवासीहरुमा समृद्धिका आशाहरु पलाउनु स्वभाविकै हो । विगतका आर्थिक वर्षहरुमा भैँ नगरलाई प्राप्त सिमित साधन श्रोतको परिचालन संगै नगरवासीहरुको आशातित सहभागिताबाट यस नगरले अपेक्षित उपलब्धीहरु प्राप्त गर्दै गएको व्यहोरा यस सम्मानित सभामा जानकारी गराउन पाउदा गर्व महसुस गर्दै राज्य पुनः संरचना पश्चात् स्थानीय सरकारको रूपमा नगरको शासन व्यवस्थाको कार्यभार नगरवासीहरुको पहुँचमा आईपुग्दा नगरले जिम्मेवारी बोधका साथ विकासमा गति लिने नगरवासीहरुको आशा एवं नेपालको संविधानको परिकल्पना बमोजिम विकेन्द्रीत विकास प्रणालीको माध्यमबाट नगरले समृद्धिको दिशामा चालेका पाईलाहरु सफल बन्दै गएका छन भन्न पाउदा हर्षित भएको छु ।

सुनवल नगरपालिकाका आदरणीय आमाबुवा, दिदि बहिनी तथा दाजुभाईहरुको अमूल्य मत प्राप्त गरी स्थानीय तहमा जनप्रतिनिधीहरुको हैसियतमा पद बहाली गरे पश्चात् नगरका ४ वटा नगर सभाहरु सम्पन्न गरी यस पाँचौ नगरसभा मार्फत वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम बारे स्वीकृति लिने चरण सम्म आईपुग्दा यस नगरले विविध चुनौतिहरु संगै आशातित उपलब्धीहरु हासिल गर्न लागेको र विकासमा फड्को मार्न सक्ने सकारात्मक सन्देश प्राप्त भैरहदा नेपालको संविधान बमोजिम प्रचलित योजना तर्जुमा प्रक्रिया, नेपाल सरकारका नीतिहरु, स्थानीय र प्रदेश सरकारका नीति नियमहरु, दिग्दर्शन र निर्देशिका आधारमा समावेशी, सहभागितामूलक पद्धति बमोजिम स्थानीय तहको रूपमा लोकतान्त्रिक अभ्यासको माध्यमबाट नगरवासीका मागहरु सम्बोधन गर्ने अवसर प्राप्त भै बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको संयोजक एवं यस नगरको उप-प्रमुखको हैसियतले पाँचौ नगरसभाको बैठकमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को बजेट र कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवशाली महसुस गरेको छु ।

स्थानीय तहको यस विशेष पर्व एवं नगरको विकासको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तय हुन लागेको विशिष्ट अवसरमा मुलुकको स्वतन्त्रता, सार्वभौमिकता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय एकता, स्वाधीनता र स्वाभिमानलाई अक्षुण्ण राखी जनताको सार्वभौम अधिकार, स्वायत्तता र स्वशासनको अधिकारलाई आत्मसात् गर्दै, राष्ट्रहित, लोकतन्त्र र अग्रगामी परिवर्तनका लागि भएका ऐतिहासिक जन-आन्दोलन, संघर्ष र बलिदानबाट स्थापित गौरवपूर्ण इतिहासलाई स्मरण गर्दै शहिद विष्णु पाण्डे लगायत सम्पूर्ण प्रात स्मरणीय ज्ञात/अज्ञात सहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्न चाहन्छु । नगरवासीहरुका समृद्धिका चहानाहरु पुरा गर्न स्थानीय सरकारमा नगरवासीहरुको प्रतिनिधीको रूपमा लोकतान्त्रिक पद्धतिको माध्यमबाट बलियो आधार तयार गर्दै नगर विकासको ढोका खोल्ने यस ऐतिहासिक अवसर प्रदान गर्नु हुने सुनवल नगरपालिकाका नगरवासी आदरणीय आमाबुवा, दिदीबहिनी तथा दाजुभाईहरु प्रति हार्दिक अभिनन्दन प्रकट गर्दछु ।

अध्यक्ष महोदय एवं सभा सदस्यज्यूहरु,

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने क्रममा चालु आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ का मुख्य उपलब्धीहरुलाई समिक्षात्मक रूपमा प्रस्तुत गर्नु सान्दर्भिक ठानी उक्त आर्थिक वर्षका उपलब्धीहरुलाई संक्षिप्त रूपमा यस गरिमामय सभा लाई जानकारी गराउने अनुमति चहान्छु ।

- आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को लागि कुल शंसोधित अनुमान रु. ८५ करोड ३५ लाख ४५ हजार ९ यस ३३ गरिएकोमा चालु आर्थिक वर्षको वैशाख मसान्त सम्म ५६.८२ प्रतिशत प्रगति भएको छ । जसमध्ये आन्तरिक आय ७३.८९ प्रतिशत र बाह्य आय तर्फ ४९.३१ प्रतिशत प्रगति हासिल भएको छ । त्यसैगरी यस आर्थिक वर्षको चालू खर्च तर्फ ४९.८६ प्रतिशत र पूँजीगत तर्फ २५.७६ प्रतिशत प्रगति भएको छ । सुनवल नगरपालिकाले शून्य पेशकीको नीति अवलम्बन गरेकाले पूँजीगत तर्फ कार्य सम्पन्न भै भुक्तानी जाने भएको हुँदा पूँजीगत तर्फको वित्तीय प्रगति कम देखिए तापनी भौतिक प्रगति भने राम्रो रहेको छ ।
- आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को बजेट तथा कार्यक्रमबाट नगरको ऐतिहासिक प्रथम नगरसभाबाट दिर्घकालिन महत्व राख्ने महत्वपूर्ण योजनाहरुलाई निरन्तर रूपमा अगाडि बढाउदै समयको गति संगै कानुनी तथा व्यवस्थापकीय जटिलताहरुमा समेत केही सहजता भए संगै जन-प्रतिनिधीज्यूहरु, नगर कार्यपालिकाका कर्मचारीहरु लगायत आम नगरवासीहरुले एकाग्र भएर विकास अभियानमा खट्न पाएको कारणबाट नगर विकासका उपलब्धीहरु हासिल हुदै गएकोले सबैको लगाव र नगरवासीहरुको व्यापक सहभागिताबाट नगरको वार्षिक कार्यक्रमको उपलब्धी समिक्षा गर्दा हाम्रा वार्षिक कार्यक्रमहरु लक्ष्य केन्द्रित भई उपलब्धीपूर्ण हुदै गएका छन ।
- चालू आर्थिक वर्षको अवधी सम्पन्न हुने लाग्दा भौतिक प्रगति तर्फ करिब ९३ प्रतिशत सफलता प्राप्त भैसकेको र उक्त प्रगति प्रतिशत आ.व. को अन्त्य सम्म अझ बढ्ने देखिएको विवरण गर्वका साथ उद्घोष गर्न पाउदा नगरवासीको आकाँक्षा अनुसार नगरले प्रगतिका पाईलाहरु सार्न थालेको महसुस गरेको छु । आ. व. २०७५/०७६ मा नगरका गौरवका आयोजनाहरु लगायत ठूला साना आयोजनाहरु लक्ष्य अनुरूप सम्पन्न गर्दै नगरको समन्वयकारी भूमिका सहित प्रदेश तथा संघीय सरकार र दातृनिकाय समेत संग आत्मीय सम्बन्ध स्थापना गरी विकास अभियानलाई मजबुत बनाउने लक्ष्यमा हामी एकाग्र भई कर्तव्यनिष्ठ भएको कारणबाट असहज परिस्थितिमा समेत नगर विकासका कार्यक्रमहरु तर्फ सन्तोषजनक नतिजा हासिल भएको हो ।
- चालू आर्थिक वर्षमा नगर गौरवका योजनाहरु मध्ये नगरपालिकाको प्रशासनिक भवन निर्माण कार्यको बहुवर्षिय ठेक्का बन्दोबस्त गरिएको, सुनवल हिलपार्क निर्माण कार्य सुरुवात गरिएको, अटोभिलेज जाने बाटो निर्माण गरी ढल व्यवस्थापनको लागि कार्य थालनी गरिएको साथै नगरको अन्य महत्वपूर्ण योजनाहरुमा सुनवल वडा नं. १, सोमनाथ र सुनवल वडा नं. ७ अस्नैयामा हाटबजार निर्माण कार्यको लागि ठेक्का बन्दोबस्त गरिएको, सात वटा स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना, नमुना कृषि फर्म संचालन, डिजिटल नगर प्रोफाइल निर्माण कार्यको थालनी, विभिन्न खानेपानी आयोजना संचालन लगायतका योजनाहरु यस आर्थिक वर्षमा संचालन गरी महत्वपूर्ण उपलब्धी हासिल गरिएको छ ।

- यस नगरपालिकालाई संघीय सरकार, प्रदेश सरकार लगायत विभिन्न दातृ निकायहरुबाट अपेक्षाकृत रूपमा आन्तरिक तथा बाह्य बजेट प्राप्त भए अनुसार आर्थिक तथा भौतिक प्रगति हासिल भएको छ, यसै क्रममा विशेष गरी प्रदेश सरकारबाट सुनवल नगरपालिकालाई महत्वपूर्ण वित्तीय सहयोग प्राप्त भएकोले नगरको विकास कार्यमा उल्लेखनीय टेवा पुगेको छ । चालु आर्थिक वर्षमा ६०:४० को लागत साभेदारीमा संचालन गरिएका आयोजनाहरु, कम्प्युटर साक्षरता कार्यक्रम, विद्यालय मर्ज कार्यक्रम, शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि पूर्वार्धर विकास कार्यक्रम, विभिन्न सडक निर्माण, पोखरी संरक्षण, बर्थिङ्ग सेन्टर निर्माण तथा संचालन लगायतका आयोजनाहरु उपलब्धीपूर्ण रहेका छन् ।
- विगतका बजेट तथा कार्यक्रमहरुमा भैं नगरको भौगोलिक, जातीय, भाषिक, सांस्कृतिक, साम्प्रदायिक विविधतायुक्त बस्तु स्थितिसंग परिचित भई समृद्ध नगरको अभियानमा तल्लिन यस सुनवल नगरको समग्र विकासमा आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने उद्देश्यानुसार आ. व. २०७६/०७७ को बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ, बजेट तथा कार्यक्रम तय गर्दा चालु आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रमले दिर्घकालिन लक्ष्य सहित तय गरेका विशेष कार्यक्रमहरुलाई यस बजेट तथा कार्यक्रमबाट निरन्तरता दिईएको छ । विगतका नगरसभाबाट पारित कार्यक्रमहरुका उपलब्धी, नयाँ कार्यक्रमको सान्दर्भिकता, नगरको विकास लक्ष्य, समृद्धि एवं जन-चाहनालाई आधार मानी संघीय तथा प्रदेश सरकारको विकास कार्यक्रमहरुलाई समेत मध्यनजर गर्दै आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ का लागि वार्षिक कार्यक्रम तय भएकोले नगरलाई स्वाधिनताको अभियानमा उदाहरणीय बनाई नमुना नगरको मार्ग तय गर्ने बाटोमा यो बजेट तथा कार्यक्रम कोशेढुङ्गा सावित हुने र समृद्धिको बाटोमा हाम्रा साभा पाईलाहरु अझ मजबुत भएर लक्ष्य अनुरूप प्रगति तर्फ अगाडि बढ्ने अपेक्षा गरेकोछु ।

अध्यक्ष महोदय एवं सभा सदस्यज्यूहरु,

नगरका कार्यक्रमहरु बहुआयामिक हुने गरी आ. व. २०७६/०७७ को लागि बजेट तथा कार्यक्रम तय गर्ने क्रममा स्थानीय सरकारको हैसियतले नगरपालिकाको आर्थिक अधिकार क्षेत्र, विकासका अल्पकालिन तथा दीर्घकालिन योजना, विकासमा साभेदारी, लगायत बजेटको सिमा समेतलाई दृष्टिगत गरीएको र यस कार्यमा नगरबासीहरुको समेत सन्तोषजनक सहभागीता रहेको र सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिज्यूहरु, नगर कार्यपालिकाका कर्मचारीहरु लगायत सभाका सबै सदस्यहरु र विशेष गरी नगर कार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरुको अतुलनीय योगदान रहेको छ र सोही योगदानको कारण बहुसंख्यक नगरबासी कृषि पेशामा निर्भर रहेको, आर्थिक वर्षको अन्त्यतीर आसार महिनाको व्यस्तताका बीच वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तय गर्न सम्भव भएको कुरामा हामी सबै एकमत छौं ।

ऐतिहासिक पहिलो नगर सभाको कार्यक्रमहरुबाटै नगरले ऐतिहासिक महत्व राख्ने नीति लाई मध्यनजर गरी बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरेको र त्यस पछिका नगरसभाले महत्वपूर्ण कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिदै कार्यक्रम तय गरेको हुँदा यस आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रमलाई समेत विगतका नगर सभाका कार्यक्रमहरु लाई आधार मानी भावि रणनीति तय गरिएको छ । आगामी आर्थिक वर्षको

बजेट निर्माण गर्दा करका दरहरूलाई सामान्य हेरफेर गर्दै करको दायरालाई फराकिलो बनाईएको छ । आन्तरिक तथा बाह्य आय बढाउने लक्ष्य सहित आ. व. २०७५/०७६ मा भन्दा आगामी आ.व. २०७६/०७७ को बजेटको आकार १३.९८ प्रतिशतले बृद्धि गरिएकोले नगरका नविनतम आवश्यकताहरू सम्बोधन गर्ने प्रयास यस बजेट मार्फत गरिएको छ ।

नगरबासीका स्वभाविक आकांक्षाहरू र नगर विकासको दिर्घकालिन रणनीतिक लक्ष्यलाई मुख्य आधार मानी नगरको आवश्यकताका क्षेत्रहरू बढ्दै गएको सन्दर्भमा नगरको दिगो विकासका लागि उद्देश्यानुसार कर्तव्य पथमा क्रियाशिल गराउन कोशेदुङ्गा सावित हुने अपेक्षा गरिएको यस बजेटका मुख्य उद्देश्यहरू निम्न बमोजिम तय गरिएको छ ।

- सहभागितामूलक, समावेशी अवधारणालाई आत्मसात गर्दै नगरको दिगो विकासलाई दृष्टिगत गरी विगतका नगर सभाहरूबाट तय भएका दिर्घकालिन महत्वका उपलब्धीहरूलाई समेत विशेष आधार मानी नगरबासीहरूको बृहत्तर हितलाई नतिजामुखी बनाउने ।
- नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोतको दायरा फराकिलो बनाई नगरको विकास कार्यलाई दिर्घकालिन लक्ष्य र तत्कालिक आवश्यकता समेतलाई सन्तुलित बनाई नगर विकासको गतिलाई अगाडी बढाउने ।
- नगरको दिगो विकासको आधार सहित मार्ग तय गर्न संघीय तथा प्रदेश सरकारसंगको सहकार्य, सार्वजनिक निजी साभेदारी, विकासमा बहुपक्षीय सहकार्य जस्ता नीति अवलम्बन गर्न पूर्वाधार विकास, वातावरण संरक्षण, बन व्यवस्थापन, सहकारी परिचालन एवं सर्वपक्षीय सहकार्यको माध्यमबाट महिला, आदिवासी जनजाती, जेष्ठ नागरिक पिछडिएको बर्ग लगायत सबै लक्षित बर्ग र क्षेत्र सम्म प्राभाव राख्ने समावेशी एवं अग्रगामी विकास पद्धति अवलम्बन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता सहित अगाडि बढाउने ।
- नगरको भौतिक विकास कार्यक्रमलाई दिगो तथा वातावरणमैत्री बनाउन आवश्यकता अनुसार श्रोतको व्यवस्थापन र परिचान गर्दै नगरको मौजुदा क्षमता विस्तार तथा व्यवस्थापन गरि प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाहलाई मुख्य आधार बनाईने ।

नगर सभाका अध्यक्ष महोदय एवं सदस्यज्यूहरू,

पाँच बर्षे कार्यकालको पाँचौ नगर सभा मार्फत कार्यक्रमहरू तय गरी आर्थिक बर्ष २०७६/७७ को बजेटको उद्देश्यलाई पूर्ति गर्नका लागि कृषि विकास, पशु विकास, पर्यटन विकास, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई, गुरुयोजना निर्माण, संस्कृति प्रवर्द्धन, यूवा खेलकुद तथा मनोरञ्जन, लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण, भौतिक पूर्वाधार विकास, वातावरण संरक्षण तथा जलवायु परिवर्तन, फोहर मैला तथा ढल व्यवस्थापन, विपत् व्यवस्थापन, जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण, वैकल्पिक उर्जा र संस्थागत विकास तथा सुशासन, उद्यमशिलता विकास, लागत साभेदारी, खानेपानी, सिँचाई, पूर्वाधार विकास जस्ता शीर्षकहरूमा बजेटका प्राथमिकता निर्धारण गरी कार्यक्रम तय गरिएको छ ।

अव म सुनवल नगरपालिकाको आर्थिक बर्ष २०७६/७७ को लागि कुल आय तथा व्यय सहित वार्षिक कार्यक्रम सम्बन्धी अनुमानको संक्षिप्त विवरण प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

अध्यक्ष महोदय एवं सभा सदस्यज्यूहरु,

नगर प्रमुखज्यू बाट प्रस्तुत भएको आ.व. २०७६/०७७ का लागि नीति तथा कार्यक्रमको अधिनमा रहि अपेक्षाकृत उपलब्धी हासिल गर्न आगामी आ. व. २०७६/७७ का लागि कुल रु. ९७ करोड २८ लाख ७५ हजारको व्यय अनुमान प्रस्तुत गरिएको छ। उक्त अनुमान मध्ये चालु खर्च तर्फ रु. ४५ करोड १९ लाख ९७ हजार विनियोजन गरिएको छ भने पूँजीगत तर्फ ५२ करोड ८ लाख ७८ हजार विनियोजन गरिएको छ।

अव म आगामी आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को लागि कार्यक्षेत्रगत व्यय अनुमान प्रस्तुत गर्दछु। आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को लागि सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको भत्ता तर्फ रु. १२ करोड विनियोजन गरिएको छ। त्यसैगरी समपुरक कोष तर्फ नगरपालिकाको प्रशासनिक भवन निर्माण कार्यको लागि रु. ३ करोड, प्रदेश समपुरक अनुदान तर्फ २ करोड, संघ समपुरक अनुदान तर्फ रु १ करोड विनियोजन गरिएको छ र बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम, तराई मधेश समृद्धि कार्यक्रम, शहरी क्षेत्र लगानी योजना लगायतका कार्यक्रमहरुको लागि समपुरक तर्फ रु. १ करोड गरी समपुरक तर्फ कुल ७ करोड बजेट विनियोजन गरिएको छ।

कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक:

- आगामी आर्थिक वर्षका लागि कार्यालय सञ्चालन तथा प्रकासशानिक तर्फ कुल ११ करोड २३ लाख ७० हजार विनियोजन गरिएको छ।

आर्थिक विकास

- आगामी आर्थिक वर्षका लागि कृषि तर्फ रु. १ करोड ५० लाख ७७ हजार, पर्यटन तर्फ रु. २ करोड १४ लाख, सहकारी तर्फ रु. १२ लाख, जलश्रोत तथा सिंचाई तर्फ रु. ८० लाख, वन तर्फ रु. १५ लाख र पशुपन्छी विकास तर्फ रु. ९१ लाख ४० हजार सहित आर्थिक विकास तर्फ कुल ५ करोड ६३ लाख १७ हजार विनियोजन गरिएको छ।

पूर्वाधार विकास

- नगरका बस्ती तथा वडास्तरबाट पूर्वाधार विकास तर्फ अत्याधिक माग भएता पनि नगरको बजेटले सम्भव भएसम्म सबैक्षेत्रलाई सामानुपातिक तवरले सम्बोधन गर्ने प्रयास गरिएको छ। आगामी आर्थिक वर्षका लागि यातायात पूर्वाधार तर्फ रु. २३ करोड ३० लाख, भवन, आवास तथा शहरी विकास तर्फ १४ करोड ५३ लाख ९० हजार र उर्जा तर्फ रु. ६१ लाख ५ हजार सहित पूर्वाधार विकास तर्फ रु. ३८ करोड ४४ लाख ९५ हजार विनियोजन गरिएको छ।

सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र

- प्रशासकीय सुशासन तर्फ रु. ६१ लाख ९६ हजार, वित्तिय सुशासन तर्फ रु. ७ लाख, कानून तथा न्याय तर्फ रु. १७ लाख, शान्ति तथा सुव्यवस्था तर्फ रु. १० लाख, श्रम तथा रोजगारी तर्फ रु. १६ लाख ३८ हजार, योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन तर्फ रु. ३५ लाख, तथ्यांक प्रणाली

तर्फ रु. १ लाख, वातावरण तथा जलवायु तर्फ रु. ३० लाख, मानव संसाधन विकास तर्फ रु. ८३ लाख ७० हजार र विपद व्यवस्थापन तर्फ रु. ९० लाख समेत गरी जम्मा रु. ३ करोड ५२ लाख ४ हजार सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्रमा बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

सामाजिक विकास

- सामाजिक विकास तर्फ नगरले फड्को मारुनु जरुरी रहेको परिप्रेक्षमा आगामी आर्थिक वर्षका लागि सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण तर्फ रु. १२ करोड, युवा तथा खेलकुद तर्फ रु. ९१ लाख ५० हजार, खानेपानी तथा सरसफाई तर्फ रु. २ करोड २० लाख, भाषा तथा संस्कृति तर्फ रु. २७ लाख ५० हजार, शिक्षा तर्फ रु. १८ करोड ९९ लाख ६४ हजार, स्वास्थ्य तर्फ १ करोड ९४ लाख ५० हजार र लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण तर्फ रु. २ करोड ११ लाख ७५ हजार सहित सामाजिक विकास तर्फ कुल ३८ करोड ४४ लाख ८९ हजार विनियोजन गरिएको ।

अध्यक्ष महोदय एवं सभा सदस्यज्यहरु,

- नगरको नीति अनुरूप कार्यक्रम तय गर्दै विगतका नगरसभाका कार्यक्रमहरुलाई समेत आवश्यकता अनुसार निरन्तरता दिने गरी आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रम तय गर्दै सबै वडामा रहेका महिला उद्यम केन्द्र संचालन कार्यक्रमलाई निरन्तरता प्रदान गर्ने, १३ वटै वडाहरुको आफ्नै भवन निर्माण गर्ने उद्देश्यका साथ आगामी आर्थिक वर्षकालागि ४ वटा वडा कार्यालय भवन निर्माण गर्ने, अधुरा योजनाहरु पुरा गर्ने, स्वास्थ्य तर्फ सुत्केरी महिलाहरुका लागि मातृशिशु कल्याण कार्यक्रम, बर्थिङ सेन्टर संचालन, सबै वडामा स्वास्थ्य चौकी निर्माण तथा संचालन, कम्प्युटर तालिम संचालन, शहरी स्वास्थ्य क्लिनिक, ब्लड बैंकको संचालन, ज्येष्ठ नागरिक दिवा सेवा कार्यक्रम, ज्येष्ठ नागरिक स्वास्थ्य सेवा जस्ता कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता सहित समावेश गरिएको छ । नगरपालिकाको नगरवासी प्रति जीवनपर्यन्त जिम्मेवारीलाई सुनिश्चित गर्न मृत्यु संस्कार खर्च उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिएको छ । खानेपानी तथा सरसफाई तर्फ लक्षित उपलब्धि हासिल गर्न एक घर दुई रुख तथा एक करेसाबारी, एक घर एक धारा जस्ता नितिगत व्यवस्थाहरुलाई सम्बोधन गर्दै सुनवल खानेपानी, स्वाठी खानेपानी, अँधेरीखोला खानेपानी, लौकेश्वर खानेपानी, बडेरा खानेपानी, रामनगर बृहत खानेपानी लगाएतका योजनाहरु संचालन गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
- नगरपालिकामा कार्यरत अस्थायी तथा करार कर्मचारीहरुका लागि सुरक्षा कोषको व्यवस्था गरिएको छ । नगरपालिकाको कर्मचारी कल्याण कोषमा थप बजेट विनियोजन गरिएको छ । साथै लामो समय सम्म कार्यरत सेवा बाट अवकास लिन चाहाने महिला स्वयंसेविकाहरुको लागि सम्मान स्वरुप अवकास कोषको व्यवस्था गरिएको छ ।
- शिक्षा क्षेत्रमा आवश्यक पूर्वाधार विकास कार्यको लागि बजेटको व्यवस्था गरिनुको साथै नगरका ३ वटा विद्यालयलाई १-१ वटा बस उपलब्ध गराउने उद्देश्य सहित बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

- नगपालिकाले संचालन गर्ने पूर्वाधार विकास तर्फका आयोजनाहरूलाई उपलब्धीपूर्ण बनाउन र समयमै गुणस्तरीय तवरले सम्पन्न गर्न १० लाख भन्दा बढी लागतका तथा ह्याभी औजार प्रयोग हुने एवं उपभोक्ताहरूबाट सम्पन्न गर्न असहज हुने आयोजनाहरूलाई ठेक्का बन्दोबस्त गरी अगाडी बढाउने नीतिलाई मध्यनजर गर्दै बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
- नगर भित्र संस्कृति प्रवर्द्धन तर्फ प्रगति हासिल गर्न नगरका सबै जातजातिहरूको चाडपर्व, धर्म, कला, साहित्य, कला संरक्षण र मेला महोत्सवलाई जोड दिँदै बजेटको व्यवस्था गरि कार्यक्रम तय गरिएको छ ।
- यस पहिलो बालमैत्री नगर सुनवलमा बालमैत्री नगर घोषणा पश्चात दिगोपनाका लागि ५ वर्षे रणनीतिक योजना बमोजिम कार्यक्रम तय गर्दै बालमैत्री अभियानलाई गतिशिल बनाउन आगामी आर्थिक वर्षमा मेयर संग बालबालिका कार्यक्रम संचालन गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
- नगर क्षेत्रका सडक निर्माण, लागूपदार्थ दुर्व्यसन न्युनिकरण, खेलमैदान निर्माण, विभिन्न आयोजनाहरूको DPR निर्माण, फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि ल्याण्डफिल साईट निर्माण, बालमैत्री दिगोपना, वातावरण मैत्री अभियान, लक्षित वर्गको शशक्तिकरण, नगरसाभेदारी कार्यक्रम, Public Private Partnership कार्यक्रम, अटोभिलेजको निर्माण, बैकल्पिक उर्जा प्रवर्धन र फोहोरमैला व्यवस्थापन लगायतका कार्यको लागि बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
- आगामी आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा सबै लक्षित वर्ग समावेश हुने नगरस्तरीय पूर्वाधार तथा प्रवर्धनात्मक कार्यक्रम, प्राथमिकताका आधारमा नगरका विविध योजना निर्माण, जस्ता विषयहरूलाई महत्व दिई आवश्यक रकम विनियोजन गरिएको छ भने प्रदेश तथा संघीय सरकारका साथै अन्य विकास साभेदारहरू संगको सहकार्यमा कार्यक्रम संचालन गर्न बजेट विनियोजन गरिएको छ । जिल्ला सहकारी संघको साभेदारीमा शीतभण्डार निर्माण, हिल पार्क निर्माण, बजार व्यवस्थापन जस्ता कार्यलाई अगाडी बढाउने लक्ष्यका साथ बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

अध्यक्ष महोदय एवं सभा सदस्यज्यूहरू,

माथी प्रक्षेपण गरिएको कुल व्यय अनुमानको व्यवस्थाको लागि आन्तरिक स्रोत तर्फ रु. १६ करोड १२ लाख र बाह्य स्रोत तर्फबाट रु. ८१ करोड २८ लाख ७५ हजार गरी जम्मा ९७ करोड २८ लाख ७५ हजार अनुमान गरिएको छ । बाह्य स्रोत तर्फ नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानिकरण तर्फ प्राप्त हुने रु. १६ करोड ३३ लाख, नेपाल सरकार राजश्व वाडफाँडबाट रु. १२ करोड २५ लाख, प्रदेश सरकार राजश्व बाँडफाँडबाट रु. १ करोड ३४ लाख ४२ हजार, प्रदेश सरकार वित्तीय सामानिकरण रु. ४९ लाख ४५ हजार, प्रदेश शशर्त रु. १ करोड १० लाख, संघीय सरकार विशेष अनुदान रु. ३ करोड ६० लाख ४० हजार, प्रदेश सरकार समपुरक अनुदान रु. २ करोड, संघीय सरकार समपुरक अनुदान रु. ४ करोड, ६०:४० लागत सहभागिताबाट रु. ३ करोड ३० लाख, अन्तर स्थानीय तह शशर्त जिल्ला समन्वय समितिबाट प्राप्त हुने रु. २ करोड र बैंक मौज्जात अ.ल्य. तर्फ रु. २ करोड ३७ लाख ३ हजार अनुमान गरिएको छ । आन्तरिक स्रोत तर्फको आय अनुमान गर्दा नगरस्तरीय राजश्व परामर्श समितिको सिफारिस बमोजिमका करका दरहरूलाई आधार मानिएको छ । यस बजेटको तयारी गर्दा करका दर न्यून

गर्दै करको दायरालाई फराकिलो बनाइएको र नगरले आन्तरिक आय तर्फ उच्चतम लक्ष्य हासिल गर्ने ध्येय लिएको छ ।

अन्त्यमा,

यस बजेटको सफल कार्यान्वयनबाट नगरवासीहरूको समृद्धिको चाहना पुरा गर्न सहयोग पुग्ने र यस नगरका विगतका नगर सभाले निर्णय गरी कार्यान्वयन गरिएका महत्वपूर्ण कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिँदै सफल कार्यक्रम र नीतिहरूलाई आत्मसाथ गर्ने उद्देश्यलाई निरन्तरता दिई तयार पारिएको यस बजेट तथा कार्यक्रमबाट उत्कृष्ट कार्यहरूलाई अनुकरणीय कार्यको रूपमा लिई बजेटको व्यवस्था गरिएको छ । समावेशी एवं सहभागितामूलक विकास पद्धतीमा टेवा पुग्ने, दिगो आर्थिक वृद्धि र विकासद्वारा आर्थिक आत्मनिर्भरता वृद्धि हुने, राजश्व अभिवृद्धिमा उच्चतम लक्ष्य लिईएको तथा विकास क्रियाकलापको संचालनको माध्यमबाट रोजगारी श्रृजना भई गरिवी न्यूनीकरणमा सघाउ पुग्ने र समग्रमा “समृद्ध सुनवल” बनाउने अभियानलाई विगतमा भैँ यस आर्थिक वर्षमा समेत टेवा पुग्दै जाने अपेक्षा गरेको छ । यस बजेट तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा नगरका सबै निर्वाचित जनप्रतिनिधिज्यूहरू, राजनैतिक दलका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरू, सरकारी कार्यालयका प्रमुखज्यूहरू, नागरिक समाज, संचार जगतका मित्रहरू, गै.स.स.तथा नीजि क्षेत्र, दातृ निकाय, सञ्चार माध्यम, सुनवल नगर कार्यापालिकाको कार्यालयका कर्मचारीहरू लगायत नगरको वार्षिक कार्यक्रम र बजेट तयार गर्ने कार्यमा सहयोग गर्नुहुने सवैलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दै प्रस्तुत बजेटको सफल कार्यान्वयनमा विगतमा भैँ सवैको सहयोग निरन्तर रहने अपेक्षा गरेको छ ।

धन्यवाद ।

दधिराम अर्याल

उप-प्रमुख

मिति: २०७६ साल आषाढ १० गते रोज ३ मा शुभम्